

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAČNOM SATU

Škola: OŠ Bratoljuba Klaića Bizovac

Razred: 4

Vjeroučitelj: Slaven Školka

Nastavna cjelina: Božji nas glasnici zovu

Nastavna tema: Posvuda je Betlehem - Isus je svjetlo naroda

Nastavna jedinica: Božićni igrokazi (2x45 min)

Ključni pojmovi: pastiri, Gašpar, Melkior, Baltazar, anđeo

CILJ: Učenici se kreativno ostvaruju kroz izražavanje glumom, glasom i pokretom.

ISHODI:

Obrazovni / kognitivni

- učenici uče naizust tekst svoje uloge u igrokazu

Odgojni / afektivni

- učenici međusobno surađuju tijekom pripreme igrokaza
- učenici zauzimaju stav aktivnog sudjelovanja i davanja svojih ideja i prijedloga

Djelatni / funkcionalni ili psihomotorički

- učenici će zamisliti, zajedno kreirati i izvesti božićni igrokaz

Metodički sustav: meditacijsko-stvaralački

Oblici rada: frontalni i timski rad

Aktivnosti učenika: slušanje, odabir članova igrokaza po ulogama, upoznavanje s tekstem scenski prikaz, scenski prikaz, gledanje, zamišljanje, fantazijsko poniranje, pjevanje, izražavanje glumom, glasom i pokretom

Nastavne metode: pjevanje, razgovor, čitanje, slušanje, otkrivanje, pisanje

Nastavna sredstva: listovi s igrokazom

Nastavna pomagala: ploča, kreda

Korelacija: sat razrednog odjela, hrvatski jezik, likovna kultura, glazbena kultura,

Plan ploče:

PASTIRSKI RAZGOVORI

Uloge: Damjan, Savao, Marta, Ana, Ivan, čitač
- zapisane ideje i prijedlozi učenika

KRALJEVI U AKCIJI

Uloge: Melkior, Baltazar, Gašpar, pripovjedač-i
- zapisane ideje i prijedlozi učenika

Pitanja za provjeru ishoda:

Kako zamišljate scenu igrokaza? Kako zamišljate ulogu pojedinog glumca? Što si spreman/spreman raditi tijekom pripreme igrokaza? Koju ulogu si spreman prihvatiti? Koji zadatak možeš motivirano obaviti?

Izvori za pripremanje nastavnika:

- autorski igrokazi nastali u OŠ B. Klaića u Bizovcu i izvedeni u crkvi Sv. Mateja u Bizovcu prije dječje polnočke;

- *Jeruzalemska Biblija*, Zagreb, 2003.

- *Primjena Bloomove tasonomije znanja u nastavi*, Elvira Nimac, pdf-dokument sa stranice

<https://www.skolskiportal.hr/digitalna-izdanja/katalozi/P89274.html>

http://gorila.jutarnji.hr/profile/volim_igre/2011/06/01/scenografija-u-filmu-to-radi-scenograf-posao-scenografa

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Kostimograf>

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Redatelj>

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Kazališni-šaptač>

Izvori za pripremanje učenika:

- Umnoženi igrokazi PRILOG 2A; PRILOG 2B

- tumačenja za učenike, PRILOG 1:

http://gorila.jutarnji.hr/profile/volim_igre/2011/06/01/scenografija-u-filmu-to-radi-scenograf-posao-scenografa

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Kostimograf>

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Redatelj>

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Kazališni-šaptač>

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

Meditativno-molitveni početak;

Duševno-tjelesna priprema s najavom teksta;

Prvi meditativni susret s tekstom igrokaza;

Meditacija u užem smislu;

Stvaralačko izražavanje;

Međusobna komunikacija;

Sinteza s aktualizacijom;

Meditativno-molitveni završetak

III. TIJEK SATA

1. Meditativno-molitveni početak

Spontana molitva za dar suradnje i jedinstva u timskom radu. Učenici u tišini slušaju.

Uključuju se u završnim riječima molitve na Slava Ocu...

Isuse, ti nas okupljaš u razredu. Želiš da dobro surađujemo i da se međusobno razumijemo i slažemo. Uz tebe uvijek gradimo jedinstvo. Daruj nam svog Duha suradnje i jedinstva. Pomogni nam graditi zajedništvo. Slava Ocu...

2. Duševno-tjelesna priprema s najavom teksta

Pred nama je zajednički projekt. Svi učenici mogu i trebaju dati svoj doprinos. Nitko ne treba stajati po strani. Svatko može dati dragocjen doprinos. Zajedno ćemo raditi dva kraća igrokaza. Oba igrokaza usmjereni su jednom važnom trenutku: riječ je o Isusovom rođenju. Nastavljamo s molitvom, ali ovaj puta zorno ponavljamo svi, ali svatko molitvu izgovara u svoje ime. Puštam meditativnu glazbu i započinjem molitvu:

Isuse, u tvoje ime stavljam se na raspolaganje za razredno zajedništvo. /učenici ponavljaju/

Evo mojih ruku, mojih nogu, mog tijela; /učenici ponavljaju/

evo mog srca i mojih ideja. /učenici ponavljaju/

Posluži se s njima i daj da prihvatim svoju ulogu i svoj zadatak. /učenici ponavljaju/

Učini moj doprinos radu korisnim za sve u razredu. /učenici ponavljaju/

Hvala ti, Isuse, što si uvijek uz mene. /učenici ponavljaju/

3. Prvi meditativni susret s tekstom igrokaza

Učenicima dijelim po jedan primjerak igrokaza. Pola razreda dobiva u ruke igrokaz PASTIRSKI RAZGOVORI, a drugi dio razreda u ruke dobiva listove s igrokazom KRALJEVI U AKCIJI.

Učenici pažljivo i u tišini čitaju svoj igrokaz.

4. Meditacija u užem smislu

Ukoliko ima pitanja dopuštam njihovo postavljanje. Nakon pojašnjenja molim učenike da u tišini, zatvorenih očiju pokušaju zamisliti scenu, glumce i ako mogu neka si dočaraju neke pojedinosti koje smatraju važnim za odigravanje igrokaza.

5. Stvaralačko izražavanje

Prekidam tišinu i dajem prvo priliku da se jave učenici koji imaju u rukama igrokaz PASTIRSKI RAZGOVORI. Sve što ste zamislili sada izrecite pred razredom. Učenici uz javljanje za riječ daju svoje ideje, prijedloge... a je moj zadatak pisati zapisnik na ploču. Molim jednog učenika da prepisuje tekst s ploče. Nakon toga slijede učenici sa svojim prijedlozima za drugi igrokaz KRALJEVI U AKCIJI.

Stanka za mali odmor.

DRUGI NASTAVNI SAT

- odlično bi bilo da se radi u blok satu, što je lako ostvarivo u rasporedu razredne nastava

-

6. Međusobna komunikacija

Pozivam učenike da se podjele u dvije skupine prema dobivenom igrokazu. Potičem ih da se u svojim skupinama nastave dogovarati i razrađivati ideje. Jedan učenik u svakoj skupini zapisuje sve ideje i prijedloge. Za kraj dogovora tražim da podjele uloge i zadatke. U igrokazu PASTIRSKI RAZGOVORI - Uloge: DAMJAN, SAVAIO, MARTA, ANA, IVAN, ČITAČ; Suradnici: scenograf (brine o izgledu scene), kostimograf (brine o kostima), redatelj (određuje slijed radnji i savjetuje glumce), šaptač . A u drugom igrokazu KRALJEVI U AKCIJI - Uloge: PRIPOVJEDAČ, MELKIOR, BALTAZAR, GAŠPAR Suradnici: scenograf (brine o izgledu scene), kostimograf (brine o kostima), redatelj (određuje slijed radnji i savjetuje glumce), šaptač . Ako tko svira neki instrument neka pripremi glazbu i pjevanje pjesme *Veselje ti navješćujem*, budući da smo tu pjesmu obradili. Moguće je izabrati i neku drugu božićnu pjesmu.

Uloga vjeroučitelja je da pripazi na broj učenika u skupini, tj. ukoliko je potrebno zadatke kao suradnici mogu raditi učenici u dvoje, ako ih je više. A ako ih je manje jedan učenik može pokriti dvije zadaće. Jedino glumci imaju samo jednu ulogu i oslobođeni su zadataka, s tim da se sami moraju pobrinuti za svoj kostim u dogovoru s učenicom kostimografom. Igrokazi dopuštaju uključivanje onog broja učenika koji je na raspolaganju u razredu. U manjim razredima moguće je pripremiti samo jedan igrokaz.

7. Sinteza s aktualizacijom

Učenici po podjeli uloga i zadataka pristupaju prvoj probi. Naglasak je na čitanju po ulogama i na ulozi režisera koji ima zadatak uključiti aktivno svoje suradnike i glasno promišljati o određenim scenama. Ističem važnost njihove suradnje i da o njihovom jedinstvu tijekom rada ovisi uspjeh izvedbe igrokaza.

Svi prijedlozi su dobrodošli, ali nema ljutnje ukoliko se nečija ideja ne usvoji. Predlažem da sljedeću probu mogu imati sami ili uz svoju učiteljicu. Stavljam se na raspolaganje priključiti im se ukoliko izaberu rad s razrednicom. Moguće je okupiti se u svojoj župi. Dogovaramo nastavak rada: Kada?, Gdje? Koga ćemo pozvati i uključiti? (ukoliko nedostaje učenika, moguće ih je uključiti nakon blok sata u učionici). Za kada je moguće najaviti igrokaz? (prijedlog je za školsku priredbu ili prije dječje polnoćke) Za sljedeći puta bit će važno ponijeti sve planirane kostime (zadatak za glumce i kostimografe), kao i dijelove scene (zadatak za scenografa i režisera).

Ukoliko dobro uvježbamo oba igrokaza bit će izvedeni. Ukoliko uspijemo pripremiti samo jedan, tada će biti jasno tko zaslužuje izvesti igrokaz.

8. Meditativno-molitveni završetak

Oče naš...

IV. KRITIČKI OSVRT

V. PRILOG 1

Tumačenja što suradnici rade:

Scenograf je stvaratelj i realizator likovne opreme predstave. On, u suradnji sa redateljem, donosi idejno rješenje za likovno osmišljavanje scenskog prostora pri čemu brine i o arhitekturi prostora, rasvjeti, dekoracijama te svim ostalim vizualnim elementima scene.

http://gorila.jutarnji.hr/profile/volim_igre/2011/06/01/scenografija-u-filmu-to-radi-scenograf-posao-scenografa

Kostimograf bi trebao biti vrstan poznavatelj stilova i načina oblačenja u različitim razdobljima. On crta kostime za kazalište ili film te nadgleda njihovu izradu.

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Kostimograf>

Redatelj je osoba koja vodi proces snimanja filma, koordinira rad na njemu, te glumcima daje upute o željenom načinu glume u pojedinim scenama. Redatelj također može sudjelovati u procesima uređivanja ili zamjene pojedinih dijelova scenarija.

Kazališni redatelj je osoba koja idejno i organizacijski postavlja kazališni komad na scenu. Također sudjeluje u osmišljavanju scenskog aranžmana predstava te je *odgovoran* za sve aspekte scenskog čina i rad s glumcima.

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Redatelj>

Kazališni **šaptač** je osoba koja glumcima šapće, "dobacuje" tekst njihovih uloga na pokusima i na predstavama.

Kazališni šaptač kao ispomoć koristi tkz. *šaptačevu knjigu* u kojoj se nalazi kompletan tekst predstave kao i njegove zabilješke i oznaka za stanke u glumčevoj interpretaciji.

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Kazališni-šaptač>

PRILOG 2A

PASTIRSKI RAZGOVORI

Uloge: DAMJAN, SAVAIO, MARTA, ANA, IVAN, ČITAČ

Suradnici: scenograf (brine o izgledu scene), kostimograf (brine o kostima), redatelj-ica (određuje slijed radnji i savjetuje glumce), šaptač

Na sceni uz vatru razgovaraju dva dječaka

DAMJAN: Kakva noć. Nekako mi je hladnije nego prošlih dana. Ova vatra vrijedi više nego komad kruha.

SAVAIO: Meni bi ipak dobrodošla lepinja s našeg stola. Nadam se da nas neće zaboraviti sestre. Nisu li već trebale doći s hranom?

DAMJAN: Znaš ti dobro njih. Sad je još gužva u Betlehemu a one moraju sve vidjeti. Jedino što ćemo morati o svemu tome slušati njihove priče.

SAVAIO: Znam samo da sam ogladnio, a noću hladnoća steže. Steže se i ovdje kod mene unutra...

Čuju se sestre....dolaze. Viču.

MARTA: Damjaneeee.

ANA: Savleee.

DAMJAN: Što vičete? Ovdje smo na starom mjestu.

PAVAIO: Samo vi sjedite s nama. Damjanu je hladno i ovdje sjedimo satima.

ANA: A naše ovce? Jesu li u ogradi?

DAMJAN: Da smo vas čekali prošli bi kao i Ivan.

MARTA: A što je s njim?

DAMJAN: On svoje stado još nije doveo. I njega čekamo kao i vas dvije.

SAVAIO: Lako za njega. Ovi proplanci za njega su večeras obasjani zvijezdama. Pogledajte ima ih ko trave. Ovu iznad nas kao da si ti Damjane zapalio. Žao mi je što te neće moći ugrijati. A vas dvije, jeste li ponijeli lepinju? Ne mogu više izdržati!

MARTA: Ništa dok Ivan ne dođe. I svi u gradu pokazuju nestrpljivost. Ovaj popis stanovništva donio je samo gužvu na ulicama Betlehema. Ljudi traže prenoćište. Sve je puno...

DAMJAN: Ma, i mi smo još za dana vidjeli goste. Neki su čak i nas pitali ima li gdje mjesta u bližnjim zaseocima. Ja sam jednu trudnicu i njenog muža poslao do pećine....

ANA: Do pećine.... trudnu ženu poslao do pećine?! Damjaneeee!

DAMJAN: Pa čovjek nas je molio.... htio je što brže skloniti ženu i sebe s hladnoće.

SAVAIO: Sestre drage, pa to su odrasli. Pa koliko smo mi puta bili sklonjeni od oluje u toj pećini?

MARTA: Ali, trudna žena?

SAVAIO: Dosta čuđenja! Učinili smo što smo mogli. Bolje nismo znali.

Čini mi se da čujem Ivana i njegove ovce.

IVAN: Ejjjj! Idemo ovčice moje. Eno vatre za mene i ograde za vas. /govori svojim ovcima – dolazi s drugog kraja prostorije/ Ejjjj... i ti malena kreni za ostalima. /priča glasno, ali nježno/. Privodi ovce.

PAVAIO: Hajde požuri, Ivane! Ne mogu više čekati. Vrijeme je za večeru.

IVAN: Upravo dolazim od naše pećine. Pa tamo su neki ljudi? Kao da će prenoćiti u njoj?

MARTA: To su ih tvoji prijatelji Damjan i Savaio tamo poslali. Trudnu ženu i njenog muža!

IVAN: Baš sam se ponadao da ćemo se mi večeras tamo skloniti. A kako stvari stoje vol magarac nekoga će drugog grijati. /sjeda uz vatru/ Neće ni ovo biti loše, društvo, zar ne? Što se čeka?

SAVAO: Ja lepinju. Miriše mi otkako su došle Ana i Marta.

DAMJAN: Meni se činilo da čekamo žensku priču iz prepunog grada Betlehema.

ANA: Dečkiii! Što je s vama. Ako niste primijetili: dok smo čekali i dočekali Ivana razgovarali smo o gostima u našoj pećini. Jestu uvijek stignemo. Mislim da vam Marta mora reći nešto važno.

DAMJAN: Ma, nisam li ja rekao da iz grada donose priču. Što su vidjele, što su čule....

ANA: Ne! Dečki uozbiljite se. Ovo nije nikakva priča ovo je poruka. Marta govori!

MARTA: Prije nego smo se započele spremati za dolazak kod vas, prije nego je majka ispekla lepinju, čula sam glas: Pođite žurno do proplanka, nedaleko pećine. Bit ćete pozvani vidjeti nebeski znak.

IVAN: Moooliim!? O čemu ti to Marta trabunjaš?

MARTA: Jedino što sam shvatila je to da se nas dvije požurimo do vas. A glas mi se činio poput majčinog zagrljaja. Iza toga uzela sam lepinju i požurila do Ane.

ANA: Meni se opet činilo kad si došla da ti je na licu osmjeh koji nešto skriva. Zato sam i bila uporna da mi već putem sve ispričaš... Dečki i vas se sve ovo tiče jer i vi ste s nama....

S V J E T L O S T S N E B A I G L A S A N Đ E L A /*pale se svjetla i čitač čita* /

Ne bojte se! Evo javljam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama

Lk 2, 11-12

IVAN: Hajdemo dakle do pećine. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani anđeo.

SAVAO: Ponesimo i lepinju....

KRALJEVI U AKCIJI

Uloge: PRIPOVJEDAČ, MELKIOR, BALTAZAR, GAŠPAR

Suradnici: scenograf (brine o izgledu scene), kostimograf (brine o kostima), redatelj-ica (određuje slijed radnji i savjetuje glumce), šaptač

PRIPOVJEDAČ: Za svakog čovjeka vrijedi: možeš biti sretan ako to želiš. Ako želiš sreću postići uz puno stvari, sigurno ćeš u životu lutati. Kraljevi su primjer ljudi koji mogu imati sve, i pored svega živjeti nesretno i usamljeno. Večeras, kada zvijezde krase nebeski svod, spustimo se među kraljeve koji pričaju sami sa sobom. Krenimo na dalek zapad i upoznajmo kralja Melkiora prvog:

Kralj Melkior: **Zar da se to meni dogodi? Gdje to da mene snađe u kraljevstvu gdje sunce zađe prije dva sata. Imam sve karte na stolu i sada mi nedostaju igrači. Gdje su ti moji prijatelji, gdje li su da mi društvo prave. Moram uzeti one velike karte gdje nebeski svod okuplja zvijezde. Zvijezde neka mi prave društvo. Ček...ček... samo tren na ovoj karti nešto čudno posloženo je. /upire pogled u nebo čudeći se/ Hej...hej ovoj zvijezdi tamo gore nije mjesto. Što li ona ondje traži? Moram pogledati knjige svoje žurno, želim otkriti što se to na nebu zbiva.**

... svoju priču nastavlja pripovjedač:

PRIPOVJEDAČ: Sa zapada put nam ide prema jugu bez sunca s četrdeset vrućih stupnjeva na pijesku. I ondje svoj monolog vodi kralj sa ozbiljnim licem kao da je sunce ostavilo oproštajno pismo. Kralj se taj zvao Baltazar.

Kralj Baltazar: **Ne mogu ovo više izdržati. Narod moj nikad zadovoljan nije. Sve igre ovog svijeta ponudio sam njima, sve vrste kruha imali su napretek, ali nije to njima promijenilo život. Igara i kruha nudio sam svima a oni žele više i više. Više ja ne mogu dati, pa zar da im i zvijezde s neba skinem. /s pogledom ka svodu/ Ma izmišljali bi oni i onda: neću ovu, želim onu... ne onu već onu... ma rekla sam onu... bolje ne ovu, rađe bi... rađeee. Hej što to vidim? Nešto tu ne štima? Što li ono tako jako blješti? Za ovakvu svijetlost treba tražit zvjezdoznanca pomoć. ZUBAZU trebam tvoje znanje, žurno dođi u moje odaje...**

... svoju priču nastavlja pripovjedač:

PRIPOVJEDAČ: Vrijeme je da iskoristimo još jednu mogućnost pa da do istoka svoju znatiželju usmjerimo. Istok je krajolik prirodno zelenom ukrašen ali sad baš vidjeti puno nećeš moći. Noć je tamo duga, a kralj nas od prirode više zanima. On je pak zabrinutog stava, stoji mirno i glavom svojom razmišlja... A ime...pitate se za njegovo ime. On je kralj Gašpar.

Kralj Gašpar : **Voli me, a ne voli moju vojničku narav. Voli me, a ne voli da kraljujem svaki dan. Voli me, a ne voli da sa mnom živi na istoku. Razmišljanje ovo nikud me ne vodi. Samo sam sve više i više bez odgovora: voli li me ona zbog mene samog ili želi da budem ono što nisam. Meni se čini da ni ove zvijezde ne nude odgovora. Barem da znam što mi je činiti pa da negdje barem odgovore potražim. Ali gdje krenuti? Kojim putokazom poslužiti se treba? Zvijezda ona nešto odaje. Neku tajnu ona skriva? Za njom krenuti treba..... Slugeeee, spremite mi stvari. Slugeeee, prijevoz tražim.**

... svoju priču nastavlja pripovjedač:

PRIPOVJEDAČ: Jedna je zvijezda... točnije rečeno: Ista je zvijezda zasjala ove noći jače. Gledano sa zapada, juga ili s istoka njena je svjetlost privukla sve budne ove noći. Pa naši kraljevi donijeli svaki svoju odluku:

Kralj Melkior: Moram za ovom zvijezdom krenuti ja. Moje knjige nikad lagale nisu. Ovoj zvijezdi vjerovati moram. Sa sobom ću zlato ponijeti jer prijateljstvo nagraditi želim. Tko prijatelja nađe, zlato to je na ovom svijetu je pravo.

Kralj Baltazar: Poznavatelji zvijezda jasno vele: Ova zvijezda sjajna na put zove. Negdje narodi drugi kralja svog čekaju. Idem i ja smirnu kao dar ponijeti. Nije mi samo do igara i kruha jer svaki čovjek umrijeti mora. Želim puno više i za sebe i svoj narod. Idem naučiti što to narodima treba...

Kralj Gašpar: Ljubavi mi treba. Ljubav ja tražim. Samo ljubav pravu s tamjanom mogu naći. Ljudi su promjenjive ćudi: ne znaju što se voljeti mora. Ljubav vječnu uz tamjan hoću, i svojim bližnjima donijeti svima. Kad sam je nađem, dijeljenjem nek se ovim svijetom množi.

... svoju priču nastavlja pripovjedač:

Ove noći kad kraljevi s zapada, juga i istoka krenuše. Kad u kraljevskim rukama ZLATO, SMIRNU i TAMJAN ponesoše. Zvijezda ih vodi ka Betlehemu vodi, oni se djetetu pokloniti hoće. Premda su u svom kraljevstvu najveći, malenom kralju do zemlje će leći. Ničice do praha zemlje će ponizno glavom dirnuti i poklon KRALJU, ČOVJEKU i BOGU darovati. I prijatelja i smisao i ljubav u Božiću će naći.

Poklonimo se i mi narode moj, večeras (danas) neka Božić vječni u srcu zasja tvom. Pjesmom proslavimo KRALJA NEBESKOG.

S božićnom pjesmom završava kraći igrokaz ...

Veselje ti navješćujem

Veselje ti navješćujem,
puče kršćanski
jer nam se kralj u Betlemu
rodi nebeski

Još mali, u štali
kog stvorenje svako slavi
štuje, diči, jer je pravi
on naš Spasitelj
i Otkupitelj.